

Z kraju i z zagranicy

Opracowano na podstawie oficjalnych serwisów informacyjnych Parlamentu Europejskiego oraz publikacji zamieszczonych na stronach internetowych Sejmu RP oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

1. Z kraju

1.1. Minimalna stawka godzinowa – 12 zł

Sejm uchwalił w lipcu przepisy wprowadzające minimalną stawkę godzinową w wysokości 12 zł. Od 1 stycznia 2017 r. ma ona obowiązywać dla osób pracujących na określonych umowach zlecenia oraz umowach o świadczenie usług (w tym samozatrudnionych). Kwota co roku będzie waloryzowana w zależności od wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jeśli więc w 2017 r. będzie ono wynosiło 2000 zł, zgodnie z propozycją rządu, wówczas minimalna stawka godzinowa wzrośnie do 13 zł. Nowe przepisy mają na celu ochronę osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (wg danych GUS wyłącznie na umowach cywilnoprawnych pracuje 700 tys. Polaków, którzy stanowią 4,4% zatrudnionych). Do tej pory gwarancja minimalnego wynagrodzenia dotyczyła jedynie osób pracujących na podstawie umowy o pracę.

Przepisy te wprowadzają jeszcze dwie istotne zmiany dla pracowników etatowych. Po pierwsze, uchylony został zapis, zgodnie z którym wysokość wynagrodzenia pracownika w pierwszym roku pracy nie mogła być niższa niż 80% wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zmiana miała na celu zniesienie różnic w wynagrodzeniu minimalnym ze względu na staż pracy. Teraz wszyscy pracownicy będą mieli prawo do minimalnego wynagrodzenia w jednakowej wysokości. Po drugie, wprowadzony został zapis, zgodnie z którym przy obliczaniu minimalnego wynagrodzenia za pracę nie uwzględnia się dodatku do wynagrodzenia za pracę w porze nocnej.

Kontrolę nad przestrzeganiem tych przepisów będzie sprawowała Państwowa Inspekcja Pracy. Zleceniodawcy naruszającym przepisy będzie groziła grzywna wynosząca od 1000 zł do 30 000 zł.

1.2. Zakończony transfer składek emerytalnych

Lipiec był ostatnim miesiącem, w którym ubezpieczeni mogli podjąć decyzję, czy część ich składki trafi do otwartych funduszy emerytalnych, czy też ma być zapisywana na koncie prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Jeśli ubezpieczony wybrał OFE, składka emerytalna wynosząca 19,52% uposażenia zostanie podzielona następująco: 12,22% trafi do I filaru ZUS, 4,38% – do II filaru ZUS i 2,92% – do II filaru OFE. W innym przypadku do I filaru ZUS trafi 12,22%, a 7,3% – do II filaru ZUS. Z otwartego od 1 kwietnia okna transferowego skorzystało ponad 120 tys. osób. Decyzję w kwestii przekazywania składek będzie można zmienić za 4 lata.

1.3. Kobiety w ciąży i matki karmiące chronione w pracy

W lipcu Prezydent RP podpisał nowelizację Kodeksu pracy oraz niektórych innych ustaw. Szczególną ochroną w pracy będą objęte kobiety w ciąży i matki karmiące.

Art. 176 Kodeksu pracy w dotychczasowym brzmieniu zakazywał zatrudniania kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia. W opinii Komisji Europejskiej przepis ten był niezgodny z postanowieniami dyrektywy w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy. Zdaniem Komisji polska regulacja odnosiła się do wszystkich kobiet, a nie tylko do tych będących w ciąży i karmiących piersią (mimo że znajdowała się w dziale ósmym Kodeksu pracy, zatytułowanym *Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem*). Ustawodawca zmienił więc art. 176 k.p. i wprost zawęził zakres podmiotowy tego przepisu do kobiet w ciąży i karmiących piersią. Nie będą mogły one wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na ich zdrowie, przebieg ciąży lub karmienie dziecka. Listę tych prac będzie wskazywać Rada Ministrów.

1.4. Prestiżowa nagroda dla rządu za program „Rodzina 500 plus”

Polski rząd otrzymał Nagrodę Europejskiej Konfederacji Dużych Rodzin (ELFAC) w uznaniu za wybitne osiągnięcia w zakresie polityki prorodzinnej, w szczególności za realizację programu „Rodzina 500 plus”. Uroczystość wręczenia nagrody odbyła się 12 sierpnia 2016 r. podczas VIII Europejskiej Konferencji Dużych Rodzin w Rydze. W imieniu rządu nagrodę odebrała Elżbieta Rafalska, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, która nie tylko przybliżyła funkcjonowanie programu, ale również podkreśliła, że w kontekście jednego z najpoważniejszych wyzwań, jakim jest starzenie się społeczeństwa, stworzenie warunków zachęcających do podejmowania decyzji o rodzicielstwie ma kluczowe znaczenie.

Założona w 2004 r. Europejska Konfederacja Dużych Rodzin skupia stowarzyszenia dużych rodzin z Europy. Reprezentuje ponad 50 mln obywateli europejskich, którzy pochodzą z blisko 9 mln dużych rodzin.

1.5. Najniższa emerytura – 1000 zł

We wrześniu rząd zaproponował, aby w ramach marcowej waloryzacji w 2017 r. wszystkie renty i emerytury (zarówno z systemu ubezpieczeń społecznych, jak i z ubezpieczenia społecznego rolników oraz z zaopatrzenia służb mundurowych), zasiłki i świadczenia przedemerytalne zostały podniesione o wskaźnik wynoszący 100,73%. Na podwyżkę skorzystałoby ok. 2,1 mln świadczeniobiorców FUS oraz wszyscy świadczeniobiorcy KRUS.

Jak wyliczyć podwyżkę? Mnożąc dotychczasową wysokość emerytury przez 1,0073. Minimalna gwarantowana podwyżka miałaby wynieść 10 zł. Najniższa emerytura, wynosząca obecnie 882,56 zł, ma zostać podniesiona do 1000 zł, renta socjalna – z 741,35 zł do 840 zł, a renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy – z 676,75 zł do 750 zł.

Z kolei w systemie ubezpieczenia społecznego rolników zostałaaby wprowadzona gwarancja, że najniższa renta i emerytura będą wynosić 1000 zł.

1.6. Znaczny spadek bezrobocia

Najniższą od 25 lat stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w III kwartale 2016 r. W lipcu wynosiła ona 8,6%, w sierpniu – 8,5%, a we wrześniu – 8,4%. Tylko w sześciu krajach członkowskich Unii Europejskiej wskaźnik bezrobocia w III kwartale był niższy niż w Polsce.

Liczba bezrobotnych na koniec lipca wyniosła 1,362 mln osób, na koniec sierpnia – 1,348 mln, a we wrześniu – 1,300 mln osób. Wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych przez pracodawców do urzędów pracy było w lipcu 127,2 tys., w sierpniu – 136,8 tys., a we wrześniu – 137,1 tys.

---

2. Z prac Parlamentu Europejskiego

2.1. Walka UE z bezrobociem wśród młodych

Na lipcowej sesji plenarnej europosłowie wezwali do wprowadzenia zmian w wieloletnich ramach finansowych, m.in. po to, by sprostać problemowi bezrobocia wśród młodych.

Takie działania PE wynikają ze zdiagnozowanych przez Eurobarometr potrzeb obywateli Unii. Aż 77% społeczeństwa oczekuje, że PE będzie aktywnie przeciwdziałać bezrobociu, które obecnie wynosi we Wspólnocie 8,6%. Niepokojąca jest sytuacja ludzi młodych, ponieważ bezrobocie w tej grupie wiekowej sięga 18,6%, przy czym jest zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich (od 4% w Czechach do 24% w Grecji).

W lutym PE przyjął nowelizację przepisów dotyczących działania Sieci Europejskich Ofert Pracy (EURES), której celem było lepsze dopasowanie podaży i popytu na rynku pracy UE poprzez uwzględnienie specyfiki regionów transgranicznych oraz potrzeb młodych ludzi. Niemniej jednak utworzenie nowej stałej rezerwy kryzysowej pozwoli na ponowną ocenę priorytetów i podjęcie przemyślanych długofalowych działań.

2.2. Nowy dokument podróży

We wrześniu Komisja Europejska przedłożyła w PE projekt standardowego dokumentu podróży. Celem nowego rozporządzenia jest usprawnienie procedur repatriacyjnych osób spoza krajów Unii.

W 2014 r. zostało wykonanych mniej niż 40% decyzji repatriacyjnych. Wynika to z faktu, że kraje spoza Unii niechętnie przyjmują dokumenty wydawane przez państwa

członkowskie obywatelom krajów trzecich. Zdaniem posłów pretekstem do nieprzyjmowania dokumentacji są jej zróżnicowane formaty oraz liczba stosowanych języków. Nowy dokument ma mieć jeden format i dodatkowe techniczne zabezpieczenia przed fałszerstwem.

2.3. Media społecznościowe w służbie Parlamentu Europejskiego

Osoby zainteresowane najnowszymi wydarzeniami w Parlamencie Europejskim mają do dyspozycji nie tylko stronę internetową, ale także media społecznościowe, gdzie na bieżąco publikowane są informacje z prac parlamentu.

Na Twitterze najświeższe wydarzenia opisane są krótko – w 140 znakach. Osoby chcące dowiedzieć się więcej i włączyć się do dyskusji mogą skorzystać z Facebooka. Użytkownicy tego portalu mogą także obejrzeć transmisje na żywo. Ciekawym narzędziem jest działający od 2012 r. serwis informacyjny EP Newshub, który skupia w jednym miejscu informacje publikowane przez europosłów, grupy polityczne i media społecznościowe. Reddit z kolei stwarza okazję do dzielenia się informacjami i linkami, a za pośrednictwem LinkedIn można wziąć udział w pogłębianych dyskusjach o europejskich politykach. Modny ostatnio Snapchat także jest nieobcy PE – służy głównie do komunikacji z młodszym pokoleniem. Storyfy wykorzystywane jest do relacjonowania na żywo wizyt europosłów w krajach trzeciego świata oraz transmisji debat poselskich. Na Instagramie publikowane są fotografie z prac PE, a na Pinterście – ikonografiki. To jednak nie wszystko: dzięki Spotify można dotrzeć do playlist z muzyką krajów członkowskich, a kanał telewizyjny PE zasubskrybować poprzez YouTube. Tam też zamieszczona jest seria filmów pt. *Jak to działa?*, z których zainteresowani mogą dowiedzieć się czegoś o zadaniach Rady Europejskiej czy też o pracy europosłów (filmy są dostępne w ponad dwudziestu językach).

---

3. Z zagranicy

3.1. Niemcy: Propozycja rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do emerytur za pracę w getcie

Po pierwszym czytaniu do dalszych prac w komisji został skierowany projekt ustawy, zgodnie z którym wszyscy zatrudnieni w gettach byliby traktowani tak, jakby przepracowali tam pięć lat, niezależnie od rzeczywistego czasu zatrudnienia.

Osobom pracującym w gettach już w 2002 r. zostało przyznane prawo do świadczeń z niemieckiego funduszu emerytalnego, ale w rzeczywistości uzyskanie pozytywnej

decyzji było bardzo utrudnione. Wprawdzie nowelizacja ustawy z 2014 r. zlikwidowała wiele biurokratycznych barier, jednak prawo do świadczenia wciąż nie przysługiwało osobom mieszkającym w Polsce. Zmieniła to dopiero polsko-niemiecka umowa o świadczeniach z tytułu pracy w gettach, która została ratyfikowana przez Bundestag w 2014 r.

Obecnie klub parlamentarny Lewicy podjął inicjatywę poszerzenia kręgu osób uprawnionych do emerytur. Teraz prawo do świadczenia przysługuje tylko osobom, które w czasie, gdy pracowały w getcie, miały ponad 14 lat. Pracę świadczyły jednak także osoby młodsze, mimo że oficjalnie zakazane było łączenie pracy z nauką. Ponadto warunkiem wypłaty świadczenia jest okres składkowy, który wynosi 60 miesięcy. Zdaniem posłów wnioskujących o zmianę żadne getto nie istniało 5 lat – wiele z nich powstało jesienią 1939 r., a likwidacji uległo jesienią 1943 r. – więc wskazane byłoby zaliczenie wszystkim zatrudnionym w gettach pięcioletniego (choć fikcyjnego) czasu pracy, niezależnie od rzeczywistego okresu pobytu.

3.2. Czechy: Początek choroby bez pieniędzy

Obecnie w Czechach za pierwsze trzy dni choroby w ogóle nie przysługuje wynagrodzenie, a za okres od 4 do 14 dnia rekompensatę w wysokości 60% średniej dziennej stawki wypłaca pracodawca. Dopiero od 15 dnia choroby świadczenie wypłacane jest przez ubezpieczyciela.

Zgłoszony przez posłów komunistycznej Partii Czech i Moraw projekt nowelizacji kodeksu pracy zakładał otrzymywanie wynagrodzenia w wysokości 60% dziennej stawki także za pierwsze trzy dni zwolnienia. Nowelizacja miała poparcie związków zawodowych. Ich zdaniem wypłata świadczenia od początku choroby miałaby korzystny wpływ na zdrowie pracowników, którzy obecnie – w obawie przed utratą wynagrodzenia – przychodzą do pracy chorzy. Projekt został jednak odrzucony. Jego przeciwnicy wskazywali, że dawniej Czesi nadużywali zwolnień lekarskich, co negatywnie wpływało na gospodarkę, oraz że koszty, jakie ponosiliby pracodawcy, byłyby dla przedsiębiorców zbyt dużym obciążeniem.

*dr Monika Bisek-Grąz
Naczelnik Wydziału Organizacji i Analiz
Oddział ZUS w Wałbrzychu*